

Is een gemiddelde Turk of Marokkaan dommer dan een gemiddelde Vlaming? Nee. Toch zit slechts één procent in het Vlaams hoger onderwijs. Niet meer dan één op vier niet-Belgische leerlingen verlaat het secundair onderwijs met een diploma op zak. Ze krijgen op school soms minder kansen omdat ze een andere huidskleur hebben.

Discriminatie zit ingebakken in onze maatschappij. Blijkbaar ook op school. Maar er is meer. Racisme zit in elke klas. Sinds 11 september steekt op scholen **het nieuwe racisme** de kop op: moslimkinderen worden uitgescholden voor "vuile terroristen".

In België noemt elf procent van de jongeren zichzelf een racist. Zes op tien Vlaamse kinderen willen geen Turks vriendje. Dat blijkt uit recent onderzoek. De televisie blijkt voor kinderen de belangrijkste informatiebron voor kennis over andere nationaliteiten. Maar die bevestigt vaak de vooroordelen. Na televisie vormen ouders en leerkrachten het tweede belangrijke voorbeeld voor kinderen. Vooral de invloed van de vader is op dit vlak niet te onderschatten, zeggen onderzoekers. Als het over migranten gaat zeggen veel kinderen:

«Onze pa zegt dat...»

Vindt u dat alle joden zakkenvullers zijn, Nederlanders gierigaards en uw kind beter niet naast Mettin in de klas zit?

Dan hoeft u **niet verder te lezen**. Ouders bepalen door wat ze zeggen, doen en denken hoe hun kinderen tegenover vreemdelingen, migranten en andere culturen staan. Hoe verdraagzaam voeden wij onze kinderen op? Sommige lezers worden heel boos als ze nog maar een foto van een migrant in dit blad zien. Toch is het de taak van dit blad om racisme bespreekbaar te maken en ouders kapstokken aan te reiken om ermee om te gaan.

Wat zegt, denkt en doet u?

«KAN DAT WEL?»,
VRAGEN OUDERS p. 2

RACISME THUIS EN OP
SCHOOL p. 4

LEREN TUSSEN
SPAANSE PEPERS p. 8

«De school van mijn jongste kind vraagt geregeld geld voor knutselmateriaal, kaften en nieuwjaarsbrieven. Mag dat zomaar?»

«Onze Ken zit nu al drie weken zonder leerkracht Nederlands.»

«Zoiets kan

«Ik merk dat de computers op de school van ons kind op het secretariaat staan en niet in de klas. Hoe komt dat?» Klasse voor Ouders verzamelt uw vragen en zoekt er een antwoord op.

«Bram zit nu al drie weken zonder leerkracht Nederlands. De directeur beweert dat hij alles heeft gedaan om een vervanger te vinden. Zonder resultaat. Dan kan toch niet?» (Magda M.)

Er zijn inderdaad te weinig leerkrachten. In 2004 zullen er in het lager onderwijs ongeveer 1700 leerkrachten te kort zijn, in het secundair 600. Om de vergrijzing van het lerarenkorps tegen te gaan zouden er veel meer jongeren voor een job in het onderwijs moeten kiezen. De **vervangingspools** proberen dat te kort op te vangen. Zo'n pool is een groep leerkrachten die klaar staan om afwezige collega's te vervangen. Zij springen vooral in bij korte afwezigheid. Scholen die zich bij de vervangingspool hebben aangesloten, kunnen op die manier zieke leerkrachten sneller vervangen. Maar ook zo'n pool kan niet alle problemen oplossen. Daarom voert de overheid ook campagne om meer jongeren in de lerarenopleiding te krijgen. Begin dit schooljaar was er al een aardige stijging, maar onvoldoende om de leemtes te vullen.

«Computers, brandstofprijzen, onderhoud, leerboeken, vervoerskosten... Ik krijg als ouder de indruk dat de werking van een basisschool enorm veel geld kost. Vanwaar komt dat geld?...» (Bart V.)

De zaken die u opnoemt betaalt de school met werkmiddelen. Elke school krijgt van de Vlaamse Gemeenschap (en dus van uw belastinggeld) jaarlijks zo'n bedrag voor haar algemene werking. Niet elke school krijgt evenveel. Wat ze krijgt, hangt af van **haar opdracht**. En die verschilt voor een gemeenschapsschool, een officiële (gemeentelijke, stedelijke of provinciale) of een vrije school. Is het een basisschool of een secundaire, een gewone of een buitengewone? De tabel maakt die verschillen duidelijk. De overheid bekijkt nu of de verschillen wel terecht zijn en onderzoekt nieuwe manieren om de werkmiddelen aan de scholen te verdelen.

«De school van onze Brecht vraagt geregeld geld voor de aankoop van knutselmateriaal, kaften of nieuwjaarsbrieven. Mag dat zomaar?» (Erik V.)

Sinds 1 september 2001 is in het Mozaïekdecreet vastgelegd wat 'kosteloos' onderwijs is. Een basis, kleuter- of lagere school mag geen inschrijvingsgeld vragen en ouders **geen kosten** aanrekenen voor wat de school volgens de eindtermen moet aanleren. Nu al heeft elke leerling in de loop van het lager onderwijs recht op één jaar gratis schoolzwemmen. De school betaalt dat jaar de kosten voor het vervoer van en naar het zwembad én de toegangsprijs. Voor een schoolreis of museumbezoek geld vragen mag wel. Volgens datzelfde decreet moeten scholen ouders ook informeren over hun schoolfinancies. Extra schoolkosten moeten dan ook in het schoolreglement vermeld staan. Scholen zijn verplicht om dat te doen vanaf september 2002. Ze krijgen nu de tijd om overleg te plegen met de ouders in de schoolraad of participatieraad.

BASISWERKINGSMIDDELEN PER LEERLING IN FRANK

(1999 - Bron: Deloitte & Touche)

1999	Gemeenschapsonderwijs	Officieel onderwijs	Vrij onderwijs	Gemiddelde
Gewoon basisonderwijs	17.984	12.485	12.472	13.201
Buitengewoon basisonderwijs	44.899	23.509	22.603	27.239
Gewoon secundair	35.713	24.593	23.291	25.241
Buitengewoon secundair	38.746	44.033	42.499	41.892
Gemiddeld	26.772	15.454	17.593	18.579

toch niet?»

«Ik schrok toen ik onlangs in de krant las dat één op acht leerlingen het secundair onderwijs verlaat zonder diploma. Mijn zoon Wim, zit in het tweede beroepsvoorbereidende leerjaar en heeft nu al geen zin om verder te studeren. Ik vrees dat hij het einde niet zal halen...» (Anita V.)

De cijfers kloppen. Vooral in het beroepsonderwijs haken leerlingen te vroeg af. Om dat tegen te gaan experimenteert men met modulair onderwijs. Dat betekent dat een leerling in een beroepsopleiding kleinere leerpakketten kan kiezen. Is hij daarin geslaagd, dan krijgt hij een deelcertificaat. Daarmee kan hij al in de bedrijfswereld aan de slag, maar hij kan ook verschillende deelcertificaten opstapelen tot een volwaardig certificaat. Dat geeft leerlingen de motivatie om verder te leren. Leerlingen die vroeger snel afhaakten, ervaren nu meer succes. In Vlaanderen experimenteren al 51 scholen met modulair onderwijs.

U vindt meer informatie op

www.ond.vlaanderen.be/dbo/modularisering/platformtekst.htm

«Beste Klasse, jullie hebben de mond vol van ouderparticipatie. Maar op de school van mijn kinderen is er geen oudercomité, niks. Is dat dan niet verplicht? Hoe kunnen ouders dan inspraak hebben?» (Rick G.)

Niet elke school heeft een oudercomité. Dat is ook niet verplicht. Elke school moet wel een schoolraad (in het gemeenschapsonderwijs) of participatieraad (in het vrij onderwijs, het gemeentelijk, stedelijk en provinciaal onderwijs) hebben. Via die raad kunnen ouders meepraten over het schoolbeleid (het schoolreglement, veiligheid en gezondheid, evaluatie van de leerlingen...). De ouders die in zo'n raad zetelen, worden om de vier jaar verkozen door andere ouders. In veel scholen zit de verkozen ouder ook in het oudercomité. Zo is er meer kans dat hij andere ouders ook écht vertegenwoordigt. Op dit moment bereidt de minister van Onderwijs een participatiedecreet voor. Dat moet échte participatie van ouders, leerkrachten en leerlingen op school verzekeren.

«Tijdens de eerste ouderavond van dit schooljaar merkte ik dat de beste computers op school in het secretariaat staan. In de klassen staan een paar antieke toestellen die er blijkbaar stonden omdat het oudercontact was. Is een school niet verplicht om kinderen te laten kennismaken met computers en internet?» (Marc W.)

Nieuw onderzoek toont aan dat er op dit moment in elke basisschool één pc is per 9,4 leerlingen. In het secundair is dat één pc voor 7,6 leerlingen. In 1998 lanceerde de Vlaamse overheid het PC/KD-project. Ze maakte 2,7 miljard vrij om tegen 2002 in elke school één pc per tien leerlingen te realiseren in het secundair onderwijs en de hoogste drie jaren van het basisonderwijs. Die doelstelling is vroeger gehaald. In het basisonderwijs staan acht van de tien pc's bij de onderwijzer in de klas en dienen vooral om leerstof in te oefenen. In het secundair staan computers vooral (70 %) in een computerlokaal. De pc is er naast een informatiebron ook een communicatiemiddel (internet, e-mail...). Vanaf dit schooljaar is het PC/KD-project ook uitgebreid naar het kleuteronderwijs.

Surf voor meer naar <http://www.innovatie.vlaanderen.be/pckd/>

Handig

U hebt zelf vragen? Waar kan u terecht?

- **De school** van uw kind. De directie of de leerkrachten kunnen al heel wat vragen voor u beantwoorden. Zij kunnen u ook doorverwijzen naar andere diensten.
- **De Infolijn Onderwijs**. Alle vragen over onderwijs worden voor u toegelicht op het gratis nummer 0800 30 203 of op de website www.ond.vlaanderen.be/infolijn/ Infolijn Onderwijs - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel.
- **Edulex**. Internetsite voor alle wetten, decreten en besluiten: <http://edulex.vlaanderen.be/>
- **Steunpunt Ouders en Leerlingen**. Voor al uw vragen over rechten en plichten: Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel - tel. 02 553 92 32.
- **Commissie Laakbare Praktijken**. Voor uw vragen en klachten over kosteloze toegang tot onderwijs, oneerlijke concurrentie en handelspraktijken op school: Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel - tel. 02 553 93 78.
- **De ouderkoepels**. *Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV)* - Guimardstraat 1 - 1040 Brussel - tel. 02 511 65 05 - fax 02 514 33 21. *Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs (KOOGO)* - Ravensteingalerij 27/8 - 1000 Brussel - tel. 02 512 88 74 - fax 02 511 26 70. *Raad voor Ouders van het Gemeenschapsonderwijs (ROGO)* - Schoonmeersstraat 26 - 9000 Gent - tel. 09 242 01 68 - fax 09 242 01 69.
- De gratis **Gids voor ouders met kinderen in het basisonderwijs** geeft ouders antwoord op vele vragen. Bestel hem: cel Publicaties - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel - tel. 02 553 66 53 - fax 02553 66 54 - e-mail: publicatie.ondervij@ond.vlaanderen.be - www.ond.vlaanderen.be/basisonderwijs/ouders/gids.htm

« IK WIL NIET METTIN

WAT IS RACISME? Mensen verschillen...

► Mensen verschillen. Sommige verschillen zijn biologisch: man of vrouw, blank of bruin, groot of klein, dik of dun, blond, bruin zwart of rood. Bij andere verschillen ligt dat moeilijker: (kans)armen, mensen met een handicap, kinderen met leerstoornissen. Toch is ondanks de verschillen elke mens gelijkwaardig.

► Wie mensen omwille van verschillen ongelijk behandelt en minder kansen geeft, **discrimineert**. Wanneer je iemand discrimineert op basis van zijn of haar huidskleur, afkomst of nationaliteit, spreekt men over **racisme**.

HOE VOORKOMT U RACISME? «Onze pa zegt dat...»

Vindt u dat de migranten uitsluitend leven op kosten van onze sociale zekerheid en dat uw kind beter niet naast Mettin op de bank zit? Als dat zo is, hoeft u niet verder te lezen. Ouders bepalen meer dan ooit hoe hun kinderen tegenover vreemdelingen, migranten, andere culturen staan. Hoe kan u voorkomen dat uw kind racist wordt?

- 1 Zorg dat uw kind zich **goed in zijn vel** voelt. Wie zware problemen heeft, zich een mislukking voelt, eenzaam is, is vlugger agressief en onverdraagzaam.
- 2 Geef uw kind een open en **duidelijke blik** op de vele nationaliteiten en rassen in de wereld waarin ze leven. Ontdek die samen: kijk samen naar documentaires op televisie, doe mee aan een multiculturele wandeling, ontdek uitheemse gerechten, bezoek het Fort van Breendonk of het Joods Museum van Deportatie in Mechelen en toon aan waar onverdraagzaamheid tussen mensen kan toe leiden. Ontmoet vreemde culturen op reis of in eigen buurt of land.
- 3 Leer uw kind **omgaan met verschillen** tussen mensen, maar ook met zijn eigen anders zijn. Iedereen van ons behoort wel eens tot een minderheidsgroep. Omdat we een andere mening hebben, andere schoenen dragen, een tandbeugel dragen, te dik zijn... Iedereen voelt zich wel eens onrechtvaardig behandeld of uitgesloten. Vertrek vanuit dat gevoel om racisme te bespreken en te bestrijden.
- 4 Leer uw kind dat alle mensen **gelijke rechten** hebben. Luister bij meningsverschillen en conflicten thuis naar wat uw kind écht wil zeggen.
- 5 Leer uw kind een **eigen mening** vormen. Uw mening mag ook wel eens ter discussie staan. Wie leert omgaan met verschillende meningen, is verdraagzamer.
- 6 Leer kinderen omgaan met **onmacht en overmacht**. Je kan ze vragen om 'lief te zijn voor elkaar'. Maar waarschuw ze ook dat ze daarmee de grote problemen in de wereld (hongersnood, noord-zuid problematiek, oorlog...) niet kunnen oplossen.

HOE PAK IK RACISTISCHE VOOROORDELEN AAN?

Geen kruistocht...

«Migranten zijn crimineel dan Belgen.» «Ze willen zich niet integreren.» «Ze profiteren van de ziekenkas.» «Migranten verlagen het schoolniveau.»... Veel racisme is gebaseerd op vooroordelen. Die kunnen ouders onzichtbaar mee inlepelelen terwijl ze hun kind opvoeden. Ze kunnen er ook tegen reageren. Hoe?

- 1 **Iedereen** zit met vooroordelen. Hoe zit dat bij u? Wie zelf vol vooroordelen zit («Dikke mensen zijn lui», «Blondjes zijn dom»...), heeft weinig succes als hij die van zijn kind wil aanpakken. Hoe meer vertrouwen u geniet, hoe groter uw invloed.
- 2 Voer **geen kruistocht** («Hoe kan je nu zoiets zeggen?») tegen de vooroordelen (van uw kind, partner...). Neem een begrijpende houding aan, anders riskeert het gesprek een woordenstrijd te worden. Dat zorgt ervoor dat uw kind zijn standpunt verhardt.
- 3 Vooroordelen zijn taai. Ga samen na **waar** een racistisch vooroordeel op **steunt**: persoonlijke ervaringen? Van horen zeggen? Beïnvloed door de media, door angst...
- 4 Voordelen hebben met **kennis** te maken («Vreemdelingen overspoelen Vlaanderen») en met **gevoelens** («Ik haat ze»). Beide componenten beïnvloeden elkaar voortdurend.
  - Geef nieuwe, juiste en volledige informatie («Ongeveer 10 % van de bevolking is niet-Belg, niet meer en niet minder. Nederlanders vormen daarvan de grootste groep»). Informeer u goed.
  - Probeer angst, haat en antipathie weg te nemen. Neem deel aan multiculturele wandelingen, ga op bezoek bij de Turkse kruidenier of de Marokkaanse bakker...

«Vorige week kwam Wouter... Ze waren in de klas van plaats... 'Wat scheelt er met Mettin?',... schermutselingen geweest op school... had Mettin een andere leerling in... al die buitenlanders eens buit... minder problemen zijn', zei W... reactie. Is hij een racist? En hoe... (Denise)»

Dit is de tiende bijdrage van De Eerste Lijn. S... racisme op. Klasse wil dat bespreekbaar ma... jongerenblad Maks! Wie met zijn kind wil pra... wat is een vreemdeling?» lezen van Tahar B... «Zwart op wit» die u kan bestellen bij School... Brussel - tel. 02 511 16 36 - www.schoolzonde... Aan dit dossier werkten mee: scholen, leer... Racisme en Marc Laquière, auteur van... Vragen en klachten over racisme? U kan altijd... Kansen en Racismebestrijding op

IET NAAST ZITTEN»

DE EERSTE LIJN ¹⁰
BIJHOUDEN
RACISME

(14) boos van school terug.
veranderd. Hij zit nu naast Mettin.
voegen we. Er waren die dag wat
school. In een hoogoplopende ruzie
in het aangezicht geslagen. 'Als ze
verengoiden, dan zouden er veel
'outer plots. Ik schrok van zijn
'e ga ik met zo'n uitspraak om?」
(e, 44).

«ALLE MOSLIMS ZIJN TERRORISTEN» En nu?

De aanslagen in Amerika en de vergelding in Afghanistan zorgen voor zenuwachtige reacties en scheldpartijen in scholen. Wat doe je als ouder met uitspraken als «Alle moslims zijn terroristen»?

- 1 Praat erover en probeer te nuanceren. Tieners hebben de neiging om te veralgemenen: alle moslims, Turken, Marokkanen of Nederlanders zijn slecht. Leg uit dat het vaak om **enkelingen** gaat. Benadruk dat je het erg vindt als er slachtoffers vallen.
- 2 Leg de oorzaak (van vechtpartijen, vandalisme...) niet bij de cultuur of **herkomst** van mensen. Herrieschoppers heb je overal, ook bij de Vlamingen. Leg uit dat er een verschil is tussen de islam (die niet akkoord gaat met geweld) en de fundamentalisten.
- 3 Benadruk dat **elke mens anders** is. Er zijn biologische verschillen (geslacht, huidskleur, lichaamsvorm...) en andere verschillen (kinderen met een handicap, kansarmen, leerproblemen...). Iedereen is niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. Iedereen is anders, verschillen zijn verrijkend.
- 4 Zoek naar de **gelijkenissen** tussen verschillende culturen. Wat voelt Mettin? Is hij ook soms bang? Wat denkt hij? Hebben we niet dezelfde interesses?
- 5 Maak uw kind bewust van de **veranderende wereld**. Help hem mee die wereld te ontdekken en interpreteren. Wat veroorzaakt blind geweld? Hoe groot is de kloof tussen arm en rijk? Zeg dat niet alles een bedreiging is, er zijn ook veel uitdagingen. Kinderen moeten een positief zelfbeeld behouden en vertrouwen hebben.

HOE GAAN U EN UW KIND OM MET RACISME VAN ANDEREN? 3 tips...

U of uw kind hoort een racistische uitspraak van andere ouders, leerkrachten, vrienden ...
Hoe kan u reageren?

- 1 **Laat merken** dat u de racistische uitspraak hebt gehoord. Anders denkt de andere dat hij gewoon zijn gangetje mag gaan.
- 2 Reageer **intelligent**. Stel droogjes de juiste vragen: hoe kom je aan die informatie, heb je het zelf meegemaakt of van horen zeggen? De ander moet zich verantwoorden, bewijslast op tafel leggen.
- 3 Durft u de discussie niet aan? **Sta op** en ga weg en zeg ook waarom u opstaat: dat u racistische praat niet ziet zitten.

«ZE HEBBEN GELIJK»

We wéten het: sommige lezers worden héél boos als ze nog maar een foto van een kleurling of het woord anti-racisme lézen. Ze scheuren deze Klasse stuk, ze sturen hem vol scheldwoorden terug naar de redactie, ze beginnen te schelden aan de telefoon... Er is geen enkel ander onderwerp dat zulke fijnevoelige reacties losweekt als dit. Trouwens niet alleen bij ouders. Zo'n 2 % van de Vlaamse leerkrachten noemt zichzelf ook racistisch. Toch is het de taak van dit blad om het onderwerp bespreekbaar te maken en mensen middelen aan te reiken om ermee om te gaan. Racisme is bij wet verboden en in de (door een democratisch parlement vastgelegde) eindtermen van ons onderwijs staat dat «leerlingen op een verdraagzame manier moeten kunnen omgaan met verschillen in sexe, huidskleur en etniciteit». Wie trouwens (positieve of negatieve) commentaar heeft, kent het adres: Klasse voor Ouders – Koning Albert II-laan 15 – 1210 Brussel – tel. 02 553 96 90 – fax 02 553 96 85 – e-mail: info.kvo@klasse.be

Racisme op tv. Klasse voor Ouders werkt samen met Vitaya. U kan over dit onderwerp een kort tv-programma bekijken op zaterdag 24 november om 21 u. Heruitzendingen vinden gedurende een hele week plaats om de zeven uur.

inds 11 september duikt op school het nieuwe
ken ook via Klasse voor Leerkrachten en het
ten over racisme, kan samen het boek «Papa,
en Jelloun, uitgeverij De Geus of de brochure
Zonder Racisme – Cellebroerstraat 37 – 1100
erracisme.be Beide kosten 6,20 euro (250 fr.).
krachten, ouders, leerlingen, School Zonder
verscheidene lesmappen over racisme.
d bellen naar het centrum voor Gelijheid van
het gratis nummer 0800 173 64.

Juf Annie Goethals (39):

«Ik verleid ze met een strootje»

Een pizza kost 6 euro 25 cent. Je betaalt met een briefje van tien euro. Welke biljetten en centen krijg je terug?

«Mijn broertje is een gelukzak», sakkert Julie (8). «Hij zal nooit last hebben met de euro, want hij zal de frank nooit gekend hebben». De zon schijnt op het einde van de rekenles in de graadklas van juf Annie Goethals. Derde en vierde leerjaar zitten er samen. «Niet altijd makkelijk», zegt juf Annie, «want je wil elk kind geven waar het recht op heeft. Ik doe alles voor een kind dat niet meekan. Ik weet het wel, ik kan van water geen wijn maken, maar wil het soms wel proberen. Kinderen moeten graag naar school komen. Een kind dat niet graag naar school komt, leert niet».

Op het randje van een dictee klinkt een verlossend klopje op de klasdeur. Ouder Katrien De Weirdt staat daar

met bloemen-met-klasse. «Juf Annie geeft elk kind het gevoel dat het belangrijk is. Ze wijst erop dat iedereen verschillend is en een ander karakter heeft. De link naar wat in de wereld gebeurt is nooit veraf. Daarom schreef ik een brief naar Klasse voor Ouders.» Annie staat al zestien jaar voor de klas. «Schitterend beroep», zegt ze. «Een graadklas maakt kinderen veel zelfstandiger, maar je wordt er zelf soms wel tureluurs van. Als ik nu een wens mocht doen, zou ik vragen om mijn klas voor rekenen te ontdebelen, met die nieuwe euro wordt die les echt zwaar. Op donderdag helpen leesmoeders tijdens de ochtend en handwerkmoeders 's namiddags en als ik op uitstap ga, kan ik altijd op ouders rekenen. Dat verlicht mijn opdracht.»

Elke week zet Klasse voor Ouders leerkrachten in de bloemen. Uw kind zit bij een leerkracht die volgens u bloemen verdient? Schrijf een briefje en vertel waarom. Misschien valt hij of zij volgende week al in de bloemen. Klasse voor Ouders (BLOEMEN) - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel.

WELKOM BIJ KLASSE **3**
SAMEN SCHOOL MAKEN

- ★ U bent op zoek naar tips om faalangst aan te pakken, om drugs uit het huis te houden of om uw kinderen te leren leren...
- ★ U bent op zoek naar het mechanisme achter pesten en hoe een pestactieplan er op school zou kunnen uitzien...
- ★ U zoekt een goed jeugdboek om een probleem bespreekbaar te maken...
- ★ U wil discussiëren over roken op school, hoe je kinderen kan stimuleren, over de pensioenregeling voor leerkrachten...
- ★ U wil kennismaken met de teksten uit Klasse voor Leerkrachten of het jongerenblad Maks! of even al de sfeer snuiven van Klasse voor Kinderen...
- ★ U wil meer weten over eindtermen, de schooldoorlichting, het CLB, een oudercomité dat meer is dan behangpapier...
- ★ U wil elke dag de laatste nieuwtjes over opvoeding en onderwijs...
- ★ U wil gewoon even uw gedacht kwijt....
- ★ U wil veel meer?

Welkom in de wereld van Klasse: elke dag op www.klasse.be

Fotoquiz

Dit is het tweede spaarpunt voor de fotoquiz. Kleef het op de spaarkaat die in het oktobernummer zat. De acht puzzelstukken samen vormen de foto van één bekende mens. Daarmee kan je een reischeck van 1000 Euro (40.000 fr) winnen. Oktobernummer niet gekregen? Even navragen op het secretariaat van de school.

1

«De juiste vriendin?»

«Mijn dochter Marlies is tien jaar. Al enkele weken heeft ze een nieuwe vriendin: Rika. Ik maak me daar wat zorgen over, want Rika komt uit een kansarm gezin. Haar vader is werkloos en ze krijgen regelmatig voedselpakketten van het OCMW. Kan die vriendschap niet nadelig werken op de ontwikkeling van mijn dochter?» (Evi, 38)

De realiteit is dat er verschillende soorten gezinnen zijn in onze samenleving. Sommige zijn rijk, andere komen goed rond en sommige hebben te weinig. Het is niet omdat mensen 'minder hebben' dat zij ook 'minder zijn'. Mogelijk ligt er een wereld van verschil tussen uw gezin en dat van uw dochters vriendin. Leren omgaan met kinderen die anders zijn kan vooral leerrijk zijn. U kan met uw dochter praten over de verschillen. In de betekenis van 'anders' en niet in de betekenis van 'beter of slechter'. Vriendschap tussen kinderen wordt gelukkig niet enkel bepaald door het inkomen van hun ouders.

Klasse voor Ouders werkt voor dit soort van vragen samen met de **opvoedingstelefoon Vlaanderen**. U kan die altijd opbellen op maandag, dinsdag en donderdag van 15 tot 21 uur en vrijdag van 15 tot 18 uur op **070 22 330**.

Dit blad werd voor 12 november op school afgeleverd. Volgend nummer verschijnt op 7 december.

9 / 10

WIN EEN VAKANTIE

Los de prijsvraag op en win een Klasse-vakantiecheck van 1000 euro (40.000 fr.) voor een citytrip naar keuze: van Firenze tot Stockholm, van Disneyland tot Rome. De familie Helsen uit Rijmenam kan haar koffers pakken en vertrekken naar het antwoord dat ze vond in het septembernummer: STRAND. Zoek het nieuwe zesletterwoord (u kan niet zonder).

- 1 Nederlandse variant voor friet
- 2 Engelse flik
- 3 Voornaam van het liefje van prins Alexander van Nederland
- 4 Plaats van waaruit de eerste trein in België vertrok
- 5 Glazuur (of elektronische post)
- 6 Bende waar creatieve jongeren terecht kunnen (zie deze Klasse)

Stuur het gezochte woord vóór 20 december naar Klasse voor Ouders (PRLJS) - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel. De winnaar vindt u vanaf 23 december op www.klasse.be

9

Het basis en secundair onderwijs krijgen 150 miljoen frank extra voor de hoge energiefacturen van eind 2000. 🐣 De **minimumleeftijd** waarop een school kleuters mag opvangen blijft 2,5 jaar. Eerder was er sprake om de instapleeftijd op te trekken tot 3 jaar om pampers te vermijden. 🐣 Drie op tien lagereschoolkinderen wordt elke dag met de auto naar school gevoerd. 🐣 Van de 18 **schoolkeukens** die Test-Aankoop onderzocht kregen er slechts 6 een goede score. In zes gevallen op de tien waren de menu's onevenwichtig en te vet. In Vlaanderen eet één op vier leerlingen de hoofdmaaltijd in de **schoollefter**. 🐣 Eén op 25 kinderen volgt **buitengewoon onderwijs**. Steeds meer kinderen komen er terecht. 🐣 Meer dan een derde van de ongevallen met voetgangers of fietsers onder de 18 jaar gebeurt wanneer de school de deuren sluit of opent.

Beste Klasse,

«Ik vind jullie artikel over Vijf brillen zien meer dan één uiterst geslaagd. Als ouder is het interessant te lezen dat je je kinderen vanuit verschillende hoeken kan benaderen. We weten wel dat we geen vooroordelen mogen hebben, maar dat toepassen is niet zo vanzelfsprekend. We hebben drie dochters en Caroline is de tweede in de rij. Ze is erg spontaan en leert heel vlot. Tot ze vorige maand naar huis kwam met een rapport waarbij zij 10 % gezakt was. De juf was blijkbaar ook niet zo tevreden over haar houding. Caroline was enorm ontgoocheld en wij eigenlijk ook. Het eigenaardige is dat we ons als ouder ook laten beïnvloeden door dit rapport. Plots merken we dat Caroline vervelend kan doen en zien we veel negatieve houdingen bij haar. We keuren haar gedrag af, maar eigenlijk komen we in een vicieuze cirkel. Wij willen die negatieve spiraal doorbreken, misschien lukt het ons door 'een andere bril op te zetten'.» (K.L.)

[Podium voor durvers] 2

«Ik doe nooit mee met wedstrijden, maar het tekstje in de Kunstbendefolder vond ik zo leuk dat ik er zin in kreeg», vertelt Tanja (15). Kunstbende is een wedstrijd voor creatieve jongeren van 13 tot 19 jaar. Ze kunnen zich individueel of samen met vrienden inschrijven voor dans, fotografie, video, muziek, ontwerpen, tekst, performance of nieuwe media. Het hoeft niet allemaal technisch perfect te zijn, maar wel origineel en met stijl. Elke deelnemer mag voor meer dan één categorie inschrijven. Te winnen: optredens, exposities, workshops, vrijkaarten, cd-bons, abonnementen of een uitnodiging voor een internationaal jongerenfestival tijdens de zomermaanden in Brugge. Stimuleer uw tiener om mee te doen!

Een deelnemingsformulier voor de voorrondes kan u krijgen bij Kunstbende - Verviersstraat 15 - 2000 Antwerpen - tel. 03 272 14 46 - kunstbende@kunstbende.com - www.kunstbende.com

Zondag 18 november:
kinderhoogaag in Leuven.
tel. 016 23 84 27

Doe de test 8

▶ Wat is gezonde voeding? En drinken uw kinderen genoeg melk? Het land van Calcimus 2 is een educatieve cd-rom voor kinderen vanaf 8 jaar. Ouders en kinderen zorgen er samen voor dat de melkweg niet in gevaar komt. Hun botten staan op het spel! Meer info vindt u op www.nicevzw.be/html/setpub.htm

Het land van Calcimus 2 kost 200 fr (4,96 euro) en kan u bestellen bij AVALON bvba - Begijnenstraat 41 - 9100 Sint-Niklaas - tel. 03 296 01 14 - fax 03 296 01 15. Klasse voor Ouders heeft 50 gratis exemplaren. Stuur vóór 6 december een kaartje met een melktip naar Klasse voor ouders (MELK) - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel.

▶ Wat is de invloed van de Arabische cultuur op de Vlaamse? Van algebra tot pijama. Deze site voor kinderen vanaf 12 jaar maakt komaf met de hardnekkigste vooroordelen. www.arabieren.be

▶ Het afgelopen jaar dronk 71 % van de 12- tot 16-jarigen alcohol. De limonadedrankjes met alcohol, de alcopops, zijn razend populair. Via een zelftest, kenistep en een virtueel café worden tieners geconfronteerd met hun eigen gedrag. www.acoolworld.be

ACTIE MET KLASSE (zonder popcorn) [6]

Met Klasse naar de bioscoop

Klasse voor Ouders goit nog net voor het einde van het jaar een cadeau bij u binnen. Op 31 december kunnen uw kinderen gratis naar de film. Ga gezellig met het gezin naar de betere film. Samen met Jekino spelen we drie verschillende films in vijf zalen. Maak uw keuze. Vul de bon in. De eerste zeshonderd gezinnen krijgen tegen 15 december thuis een uitnodiging toegestuurd. Met de uitnodiging op zak komen uw kinderen er gratis in. Volwassenen betalen de gewone bioscoopprijs.

Brugge	Cinema Lumière	14.00 uur	Pettson en Findus	Film 1
		16.00 uur	Een heks in de familie	Film 2
Gent	Studio Skoop	15.00 uur	Cirkelientje 2	Film 3
		17.30 uur	Een heks in de familie	Film 4
Antwerpen	UGC	14.00 uur	Pettson en Findus	Film 5
		16.00 uur	Een heks in de familie	Film 6
Leuven	Studio 1	14.00 uur	Pettson en Findus	Film 7
		16.00 uur	Een heks in de familie	Film 8
Hasselt	Kinopolis	10.30 uur	Pettson en Findus	Film 9
		10.30 uur	Een heks in de familie	Film 10

Pettson en Findus (duur 74 min - vanaf 5 jaar): Pettson en Findus gaan zeilen met de 'ijszeilboot'. Een sneeuwstorm nadert. Pettson bouwt snel een iglo om in te schuilen. Om wakker te blijven en de vrieskou te verjagen, vertellen ze elkaar verhalen. Een zalige tekenfilm.

Een heks in de familie (duur 82 min - vanaf 8 jaar): Maria heeft een klein broertje. Ze wordt er helemaal gek van. Ze wenst dat hij verdwijnt. Dan verschijnt Gerda, de ietwat vreemde, nieuwe kinderoppas. Zou zij haar wens in vervulling brengen? 'Horror' op kindermaat.

Cirkelientje: kaas en liefde (61 min - vanaf 4 jaar): Kleine Cirkelientje en haar muizen-vriendjes leven rustig in de stad. Tot Rudolf zich ontfermt over een blind muisje dat wordt uitgebuit door haar tirannieke vader. Poëzie, liefde, spanning en vrolijke muziek in een kinderlijk eenvoudig avontuur.

Jekino organiseert ook begeleide filmvoorstellingen in scholen.

Info: Jekino - tel. 02 242 54 09 - fax 02 242 74 27 - site www.jekino.be

KINDEREN GRATIS NAAR EEN FILM MET KLASSE

- Ja, wij komen op 31 december graag naar de film met Klasse. De kinderen kunnen gratis binnen.
- Aantal volwassenen (betalend) ..... Aantal kinderen (gratis) .....
- Wij komen naar film ..... (cijfer invullen, zie laatste kolom schema)
- Onze tweede keuze gaat uit naar de film .....

Naam: .....

Adres: .....

Vul de bon in en stuur hem vóór 6 december naar Jekinofilms - Film met Klasse - Paleizenstraat 112 - 1030 Brussel. Vóór 15 december krijgt u een uitnodiging toegestuurd.

Woensdagmiddag. Het geurt naar Spaanse pepers in Herk-de-Stad. Links van de keukentafel zit Chantal Lucas (43). Ze breekt haar hoofd over l' accord du participe passé. Rechts zit zoon Philippe (12). Hij verwerkt zijn dagelijkse portie Latijnse woordjes. Waarom ze leren en hoe ze elkaar stimuleren? «n Kwestie van wat zout en peper», zegt Chantal.

Leren smaakt naar Spaanse pepers

Reinig en was de groenten, pel de tomaten, snijd de uien in ringen en de paprika's in reepjes. Snijd de kip in kleine stukken en korst ze in de helft van olijfolie. Uien glazig laten worden, scampi's erbij en al roerend bakken. Een kwartiertje later veegt Chantal de laatste tranen weg. Uien snijd je niet ongestraft in ringen. Philippe heeft verstandig gekozen voor de paprika's.

Je eigen moeder die studeert? Je zou gaan denken dat ze zich verveelt?

«Ja, hé», glimlacht Philippe. «Toen ze twee jaar geleden haar arm brak, moesten auto en fiets in de garage blijven. Zomaar thuis zitten met een gebroken arm is niets voor haar. Ik weet dat ze het ook gewoon leuk vindt om talen te kennen. Zij zegt dat Spaans een wereldtaal is en dat maakt het voor haar interessant. Volgens mij kom je met Engels al ver genoeg.»

Chantal lacht. «Typisch antwoord», zegt ze terwijl ze heel de winkel in een grote pan kiepert. «Ik ben fulltime huismoeder en heb mijn handen vol met vier kinderen tussen 14 en 6 jaar. Toen ik twee jaar geleden tijdelijk huisarrest kreeg door die gebroken arm, haalde ik een krachtige kruidenmix uit mijn kast. Ik had al enkele jaren Spaans gevolgd, voor beginners. Maar nu was het tijd voor *Haute Cuisine*:

via B.I.S. (Begeleid Individueel Studeren) stelde ik mijn programma Spaans op. Dit jaar start ik met een cursus Frans. Leren uit verveling klopt inderdaad niet. Dat kan geen motivatie zijn. Ik vind het plezierig om iets onder de knie te krijgen. Frans volg ik ook om de studies van mijn kinderen beter te kunnen volgen.»

Studeren jullie samen? Stimuleert dat?

«Met mijn schoolwerk trek ik mijn plan. Ik heb niemand nodig die in mijn potten roert...», antwoordt Philippe die de rijst, erwten, tomaten, mosselen en kip toevoegt. «Mama heeft zo trouwens al werk genoeg, want ik ben niet de enige in huis die van hier naar daar moet.»

«Ik schaaft het schoolwerk wel eens bij», zegt Chantal, «een eindwerk vormgeven, materiaal aanreiken, extra opzoekwerk voor een spreekbeurt... Ik wil ook helpen met een goede studiesfeer in huis. Stilte wanneer de kinderen moeten studeren. En natuurlijk rondrijden van muziekschool naar zwembad, van sporthal naar verjaardagsfeestjes. Het is goed dat de kinderen nu veel meer impulsen krijgen dan wij vroeger.»

Bedoel je dat kinderen niet alleen leren op school?

«Leren doe je inderdaad overal. Het gaat dan niet

enkel over kennis, ook houdingen krijg je aangeleerd. Ouders spelen daar een belangrijke rol in. Je kinderen voelen best aan hoe je tegenover leren staat, hoe je omgaat met de burens, hoe je verantwoordelijkheden opneemt. Dat zijn allemaal momenten dat je kinderen van je leren. Ik gooi mijn keuze om extra te studeren nooit als argument op tafel. Ik wil de kinderen niet overtuigen met mezelf als voorbeeld. Dat zou goedkope slagroom op een taart zijn. Mijn taak is eerder het zout zijn in de soep. Ongemerkt smaak geven en vanop een afstand de kinderen hun eigen ding laten doen.»

Giet er kokend water op, voeg saffraan peper en zout bij en breng alles aan de kook.

Philippe onderzoekt hoe hij het fornuis op een zacht vuurtje krijgt: «De hele tijd bewust met leren bezig zijn, lijkt me maar niets. Dat kan niet prettig zijn. Ik vind vrije tijd belangrijk. Om later in mijn job goed te zijn, zal ik wel moeten bijstuderen. Een deel van mijn vrije tijd zal ik daaraan opofferen. Maar het plezier van leven wil ik daar niet mee verliezen. En inderdaad, leren doe je overal. Als we met de auto naar school rijden, vraagt mama wel eens Franse woordjes op.» «Een krant, een tijdschrift of tv zijn ook impulsen om te leren», lacht Chantal, «het hoeft echt niet altijd uit de schoolboeken te komen.» ■

O U D E R S L E R E N

Het aanbod **Volwassenenonderwijs** van het departement Onderwijs is ruim:

- **Begeleid Individueel Studeren** (B.I.S.) Zin in een nieuwe taal? Wil je meer weten over informatica? Een cursus wetenschappen, administratie, economie, mechanica, geheugenstrategie? U blijft thuis en studeert op eigen ritme. Lespakketten en huistaken gaan via de post. *Info: bel de gratis infolijn 0800 92 370. Vraag de gratis infobrochure: B.I.S. - Koning Albert II-laan 15, lokaal 6C - 1210 Brussel - e-mail bis@vlaanderen.be - site www.bis.vlaanderen.be*
- **Onderwijs voor Sociale Promotie.** U kan er uw diploma secundair onderwijs (algemeen, technisch of beroeps) behalen of een diploma hoger onderwijs van het korte

type (artistiek, paramedisch, technisch, ...). *Vraag de gratis brochure 'Levenslang leren' - Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel - tel. 02 553 97 93 - e-mail volwassenenonderwijs@ond.vlaanderen.be*

• **Basiseducatie** helpt laaggeschoolden met lessen rekenen, lezen en schrijven. Een cursus Nederlands als moedertaal of voor anderstaligen? Of liever een cursus sociale vaardigheden om je als ouder of consument zekerder te voelen? *Info: VCOB (Vlaams ondersteuningscentrum voor de basiseducatie) - Frankrijklei 64 - 2000 Antwerpen - tel. 03 226 84 83 - fax 03 226 82 29 - e-mail info@vcob.be*